

AKÇAKAYA'DAN İSTANBUL'A SAKIP SABANCI

(7 Nisan 1933 Akçakaya Köyü/Kayseri-10 Nisan 2004
İstanbul Amerikan Hastanesi)

Prof. Dr. Mustafa KESKİN

Erciyes Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

“Cumhuriyetin 10. yıldönümünde dünyaya geldi. Bu dünyadan Sagıp Ağa olarak geçti”, Cumhuriyetimizin 80. yıldönümünde, muvaffak olmuş bir Türk çocuğu olarak “âlem-i fenâdan âlem-i dâr-ı bekâya azimet” eyledi. Hacı Ömer Ağa'nın oğlu. Sadıka Ana'dan doğma, İhsan, Hacı, Şevket, Erol ve Özdemir' in kardeşi Sakıp Sabancı gerçek bir “uç beyi” idi. Gazi Mustafa Kemal Atatürk' ün 1933'te irad ettiği nutukta saydığı Türk insanının özelliklerini bi-hakkın haizdi. Zekiydi, akıllıydı, hırslıydı, çalışkandı ve karşılaştığı müşkilleri birlik ve beraberlikle yenmesini bilmişti. Haki Efendi'ye ait, muallim Naci Bey'in “LÜGAT-I NACİ”ye vazettiği şu mısralar tamı tamına O”nu anlatmaya yeterlidir.

“Yadında mıdır doğduğun zamanlar.
Sen ağlarken gülerdi âlem;
Öyle bir ömür sür ki, olsun
Mevtin sana hande, âleme mâtem”

Tarihi Türk varlığının mümtaz temsilcisi, “ Anadolu kaplanları”nın en azimlisi, milletimizin “SAKIP AĞA”sı, kendisi için tebessüm ve bütün milletimiz için mâteme vesile olarak, güzel, verimli, dopdolu bir ömür sürdükten sonra Rabbine yürüdü...

Sakıp Sabancı, Türk nesillerinin her bakımdan örnek alacakları, örnek almaları elzem, çok önemli bir büyüğümüzdür. O'nu tanımak isteyenler, ardında bıraktığı ve “Hayatım” adını verdiği eserleri edinmeli, okumalı, üzerinde düşünmeli ve çocuklarına da okutmalıdır.

Merhum Hacı Ömer Ağa' nın oğlu, babasının vefatından hemen sonra, babasından devraldığı meş'aleyi daha yükseklerle kaldırdı: SABANCI HOLDİNG'İ kurdu (1966) “Sabancı” soyadını, Adana'da, Atatürk'ün ziyaret ettiği bir zamanda, bizzat O'ndan almışlardır. Hacı Ömer Sabancı, Türk'ün ruh köklerine bağlı kalınarak çağdaşlaşabileliğini göstermiştir. Sabancı ailesi, hep bu anlayış içerisinde bulunmuştur. Sakıp Ağa'yı sevimli, her zaman önemli kılan yanı da bu olmuştur. Babasının bir sözünden çok etkilenmişim: Devamlı büyüün, Allah'ın rahmeti büyük yere daha fazla isabet eder. Bunun için sakın ayrılmayın.... Sakıp Ağa bu

mesajı daha Ortaokul çağlarında aldı ve anladı. Türkiye'nin çağdaşlaşma davasını benimsedi. Kalkınma hamlemizin bir ucundan tuttu. Büyüdükçe büyüdü, Türk milletinin mâna ve madde planında kalkınmasına katkılarda bulundu. Gece uyumadı, gündüz oturmadı, hep çalıştı, düşündü, üretti, işini, ülkesini önemsendi ve benimsedi. Türkiye'nin her köşesinde bucağında "VAKSA"nın çiçekleri açtı... Binlerce Türk çocuğu, Hacı Ömer Sabancı Vakfı'nın sağladığı "iaşe ve ibate" ile okudu ve okumakta... Gerçekten "Ebu-I-hayır" veya "sahibü'I-hayrat ve I'-hasenat" idi. Kerim idi, cömert idi, milleti ile, hemdil ve hemdert idi...Bu ülkede ve ülke dışında kazandıklarını yine bu ülkeye harcadı. Türk milletinin kaybolmaya yüz tutmuş maddi ve manevi kıymetlerini nerede bulduysa aldı ve "asıl yurduna" getirdi.

Kayseri'de saçılan tohum ÇUKUROVA' da yeşerdi, oradan ses verdi. 1930-1974 yılları arasında Adana merkezleri idi. 70'li yılların başında, bir adam, Türkiye Cumhuriyeti'nin 8. Cumhurbaşkanı olacak olan merhum TURGUT ÖZAL, Sabancı Holding'te çalışırken Sakıp Ağa'yı ikna ederek İstanbul'u merkez tuttular. Bugün İstanbul/Levent'teki SABANCI CENTER o tarihten sonra teşekkül etti... Sakıp Ağa, baba vasiyetini tutarak "siyaset"e bulaşmadı ama, Türkiye'nin yönetimini elinde bulunduranlara her zaman akıl verdi, dobra dobra uyarılarda bulundu, gerektiğinde tenkitten çekinmedi.....

16 Katrilyon liralık bir servetin başındaydı. Sabancı Holding, 21 Sektörde 71 fabrikada 39.000 çalışanıyla Türkiye'nin ikinci holdingidir. Sakıp Sabancı'nın Türk milletine iki armağanı vardır ki, bunlara birer cümle ile değinmek, milli bir kardırşınalıktır. Birincisi, babasının 1949' da İstanbul' da, boğaza nazır aldığı ATLI KÖŞK'ÜN "Sabancı Müzesi" olarak milletimize mal edilmesidir. Sakıp Ağa "biz Türkler atları çok severiz" diye, köşkün neden at heykelleriyle süslenmiş olduğunu açıklıyor. Müzede güzel sanatlarımızın en güzel koleksiyonları sergilenmektedir. Dünyada bize mahsus olduğunda hemen herkesin hem fikir olduğu "Hüsn-i Hat"a ait nefis levhaların toplanması O'nun "amel defteri"nin ebediyete kadar açık bulunmasının yaşayan kanıtıdır. Merhumun bir televizyon konuşmasında dinlemiştim: Osmanlı asırlarının en büyük hattatı Şeyh Hamdullah şaheserlerini oturduğu halde yazar, zamanın padişahı İkinci Bayezid (Bayezid-i Veli) de hokkasını tutarmış. Cihan padişahı sorar:-Şeyhim ne dilersin?, şöyle cevap verir Şeyh Hamdullah: "-Ne dileyeceğim Padişahım, ben otururken cihan Padişahı ayakta hokkamı tutuyor! Bundan daha büyük bir paye olur mu sultanım"..... İkincisi, çok daha önemli olan SABANCI ÜNİVERSİTESİ'dir. Üniversite O' nun en büyük heyecanıdır. "Buradan mezun olacak çocuklarımız, dünyanın her yerinde iş bulacaklardır" diyordu. İstanbul/TUZLA' daki Sabancı Üniversitesi Türk Yükseköğretiminin model alabileceği gelişmiş bir örnektir.

Sakıp Sabancı, Türk toplumunu bütün sorunlarıyla ilgiliydi. Mutedil yaratılışlıydı. Toplumumuza her zaman pozitif enerji verdi. Düşüncelerini toplumuyla paylaştı. 10'un üzerinde eser yazdı. Bunlar; İşte Hayatım, Para Başarının Mükafatıdır, Gönül Galerimden, Rusya'dan Amerika'ya, Değişen ve Gelişen Türkiye, Daha Fazla İş Daha Fazla Aş, Doğu Anadolu Raporu, Başarı Şimdi Aslanın

Ağızında, Hayat Bazen Tatlıdır, Sakıpname ve Bıraktığım Yerden Hayatım (Hürriyet Gazetesi. 11 Nisan 2004) Mükemmel Bir Öğretmen, gerçek bir ağa, büyük bir girişimci, şefkatli bir baba idi.... koleksiyonunda yer alan levhalardan biri (Başarı ancak ALLAH'TANDIR) mealindedir, o bunun idrakinde idi.

Türk Dünyasının aydınlık geleceği için de ön safta oldu. İstanbul' da "Dünya Türk İşadamları Kurultayı"nı topladı. Ne istediye bu ülke için istedi. Ailesine, dostlarına ve ülkesine çok düşküdü. 9 Ocak 1996 O'nun en acı günüydü. Sadece ailenin değil, milletimizin büyük bir evladı, Özdemir Sabancı, Türkiye düşmanlarının taşeronları tarafından şehit edilmişti. Söz konusu tarih, Sakıp Ağı'nın ömür yolculuğunda bir dönüm noktası oldu. Üzüntüsünü içine atması onu bastırmaya yetmedi, kendisini de tehdit etmeye başladı. Kalbinden rahatsızlanınca A.B. Devletlerine gitti, orada iki kalp kapakçığı alındı... Epeyi bir süre yurdundan ırak kaldı. Sevenlerine söylediği şu söz: "Vatanımı, insanlarımı özledim"sözü O'nun bu ülke için nasıl titrediğini izah eder. Orada böbreğinin biri de alınmış, karaciğerde belirlenen habis tümör temizlenmişti... 1997'de "Devlet Üstün Hizmet Ödülü"nü 9. Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel'den almıştı. 8 adet şeref nişanı ve madalyasına sahipti. 8 oda ve vakıf başkanlığında, 6 kuruluşun kurucu üyeliğinde bulundu. 11 Üniversite O'na fahri doktora payesi verdi. O bunlara çokça layıktı ve asıl payeyi milleti O'na vermişti: "SAKIP AĞA"

İstanbul Amerikan Hastahanesi'nde yoğun bakıma alındığında, davet ettiği Prof. Dr. Türkan Saylan'a, 1986'da yanan, geleceği de bilinmeyen Kandilli Kız Lisesi'nin milli bir kongre ve gösteri merkezi olarak milletimize kazandırılması için 3 Trilyon liralık nakdi yardımda bulunması takdire ve şükranına değer bir davranış olarak belleklerimizde yer edinecektir (8 Nisan 2004 tarihli Vatan Gazetesi, s.12). Erciyes Üniversitesi SABANCI KÜLTÜR MERKEZİ her etkinliğe sahne olduğu zaman, salonu dolduran dinleyicilerin ve izleyicilerin o merkezin bânisini şükranla ve rahmetle andığından şüphe yoktur.

Sabancı ailesiyle doğrudan bir tanışıklığım yoktur. Her Türk vatandaşı gibi O'nu sevdim, izledim, hem kendisiyle, hem eserleriyle, övünç duydum, gururlandım. Cumartesi sabah namazı sonrası rüyamda O'nu dinliyordum, uyandım ve hemen televizyona gittim, açtım ki "Bu dünyadan bir Sakıp Ağa geçti" yazıyor, 71 yıllık bir ömre sığdırılan eserleri anlatılıyordu. Bu yazı bu sabahki duygu ve düşüncelerimden ibarettir. Çok kısa da olsa merhum için böyle bir yazı kaleme almayı milli bir ödev bildim. Kendisine Allah'tan rahmet ailesine ve Türk milletine metanetler ve başsağlığı diliyorum... İnsanlık, gerçekten önemli bir evladını yitirmiştir. Kayseri'nin Akçakaya köyünden başlayan yolculuğunun birinci merhalesi İstanbul'da noktalanmış ikinci merhalesi "Uçmak"ta karar kılmıştır. Cenazesi İstanbul Fatih Camiinde kılınan muazzam cenaze namazını müteakip, devlet töreniyle, Zincirlikuyu Aile Mezarlığı'nda toprağa verildi... Allah rahmet eylesin...